

Dış ticaret öğrencilerinin mesleki eğitime yönelik tutumları: Sındırgı MYO örneği

Sefer UÇAK¹
Hamza ÖZKAN²

Geliş tarihi / Received: 25.12.2018

Düzeltilerek Geliş tarihi / Received in revised form: 31.12.2018

Kabul tarihi / Accepted: 31.12.2018

Öz

Sanayileşme ile birlikte iletişim ve ulaşım olanaklarındaki hızlı gelişmeler, dünya ticaretinin yoğun bir şekilde artışına neden olmuştur. Bu gelişimden pay almak isteyen tüm ülkelerin dış ticaretlerinde önemli gelişmeler gözlemlenmiştir. Dış ticaret, özellikle Türkiye gibi jeopolitik konumu çok değerli bir ülkede büyüme ve kalkınmada yadsınamaz bir rol oynamaktadır. Dış ticaretin ülkeye kazandıracığı her türlü yeni katma değer ile birlikte ülkenin kalkınması sürdürülebilir bir yapıya kavuşabilecektir. Bu nedenle dış ticaretin gerek üniversiteler (fakülte-MYO), gerekse kurum ve kuruluşlar (Gümrük ve Ticaret Bakanlığı-Ekonomi Bakanlığı, TİM v.b.) tarafından desteklenmesi, bu gelişim sürecine katkı yapacaktır. Sındırgı MYO olarak yetiştireceğimiz öğrenciler, bu süreçte dış ticaretin gelişimine katkı yaparak ülkenin büyüme ve kalkınma sürecini hızlandıracaktır. Dış ticaret eğitimleri boyunca öğrencilerin teorik açıdan desteklenmesinin yanında, tamamlayıcısı olan uygulama açısından da geliştirilmesi, mesleki hayatlarına katkı anlamında son derece önemlidir. Bu bölümden mezun olan öğrencilerin, gümrük müşavir yardımcılığı ve gümrük müşavirlik sınavlarında başarılı olabilmeleri, uygulama ile desteklenmiş eğitim ile mümkün olabilecektir. Öğrencilere yönelik teknik gezi ve uygulama eğitimlerinin sonuçları metodolojik olarak (anket çalışması) değerlendirilmiş, öğrenciler açısından başarı ve algı düzeyleri test edilmiş, olumlu katkılar elde edilmiştir. Anket çalışması dış ticaret öğrencilerinin mesleki eğitime yönelik tutumlarını incelemek amacıyla 2014-2015 eğitim öğretim yılındaki Dış Ticaret Bölümü'nden (2.sınıf) 100 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Anket sonuçlarından elde edilen bulgulardan üç temel faktör elde edilmiş ve sonuçlar tablolaştırılarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mesleki eğitim, dış ticaret, mesleki tutum

¹Dr. Öğr. Üyesi, Balıkesir Üniversitesi Sındırgı MYO, e-mail: seferucak@balikesir.edu.tr

²Öğr. Gör., Balıkesir Üniversitesi Sındırgı MYO, e-mail: hamzaozkan@balikesir.edu.tr

Attitudes of foreign trade department students towards vocational training: A study on Sındırgı VC

Abstract

Rapid developments in communication and transportation facilities with industrialization have led to an intensive growth of world trade. The countries that want to get a share from this growth, were observed to conduct important developments in their foreign trade. Foreign trade plays an undeniable role in the growth and the development of a country, especially a country that has a very valuable geopolitical position, such as Turkey. Together with each of the new added value that foreign trade brings to the country, the development of the country will attain a sustainable structure. Therefore, support that is offered to foreign trade by universities (faculties and vocational schools), institutions and agencies (Ministry of Customs and Trade, Ministry of Economy, TIM, etc.) will contribute to the process of this development. Sındırgı Vocational School students who are to be trained, will accelerate the country's growth and development process by contributing to the development of foreign trade in this process. Developing applications that are complementary to the theoretical education during training is extremely important with respect to adding foreign trade into the professional lives of the students. The success of our graduate students in customs brokers and customs brokerage assistant exams can only be possible with training backed up by application. The results of the technical visits and the applied training were evaluated and tested in terms of student achievement and perception levels, and as a result of the methodological practices (survey) a positive contribution was obtained. The survey was carried out with 100 sophomores from Foreign Trade Department in the 2014-2015 academic year in order to examine students' attitudes towards the training. Evaluated in tables, three fundamental factors were obtained from the survey results.

Keywords: *Vocational Education, Foreign Trade, Vocational Attitude*

Giriş

Endüstri devrimi ile başlayan dünya ticaretindeki gelişmeler, iletişim ve ulaşım olanaklarındaki ivmeyle, özellikle ithalat ve ihracat hacminde hızlı artışa neden olmuştur. Böylece bu modern ticareten pay almak isteyen tüm ülkeler, dış ticaretlerinde önemli yapılanmaya gitmiştir. Örneğin Dünya Ticaret Örgütü gibi kurumlar dış ticaretin önündeki tüm görünür

ve görünmez engelleri asgariye indirme çabalarını sürdürmüş ve dünya ticaretini serbestleştirmede önemli gelişmeler yaşanmasını sağlamıştır. Dünya ticaretindeki serbestleşme eğilimleri dış ticarete kendini göstermiş olup dünya mal ve hizmetler ticareti (ihracat-ithalat) yaklaşık olarak 2015 yılında **34 trilyon** dolara ulaşmıştır. Bu rakam 1970’te 3, 1980’de 4.01, 1990’da 7.1, 2000’de 13.3, 2010’da 30.8 trilyon dolardır. Türkiye’nin dış ticaret hacmi de 1.5 milyon dolardan (1970), 2015 itibari ile yaklaşık 351 milyar dolar seviyesine yükselmiştir. Dış ticaret hacminde yıllar itibariyle artış yaşansa da, özellikle ekonomik kriz ve durgunluk dönemlerinde azalmalar yaşanmaktadır. (URL-1)

Dış ticaret hacmindeki artış özellikle Türkiye gibi jeopolitik konumu değerli bir ülkede yadsınamaz bir rol oynamaktadır. Dış ticaretin ülkeye kazandıracığı her türlü yeni katma değer ile birlikte ülkenin kalkınması sürdürülebilir bir yapıya kavuşabilecektir. Bu nedenle dış ticaretin gerek üniversiteler gerekse kurum ve kuruluşlar tarafından desteklenmesi, bu gelişim sürecine katkı yapacaktır.

Türkiye’de dış ticaret sektöründe istihdam edilecek nitelikli işgücünü sağlayacak olan kurumların başında üniversiteler gelmektedir. Lisans düzeyinde **uluslararası ticaret ve lojistik** gibi bölümler bulunurken, önlisans düzeyinde **dış ticaret programı** bulunmaktadır. Türkiye’deki meslek yüksekokullarında 2015-2016 dönemi itibariyle 940 meslek yüksekokulunda (827 devlet, 105 vakıf, 8 vakıfMYO) eğitim verilmektedir. Meslek yüksekokullarında öğrenim gören öğrencin sayılarına bakıldığında; 1.087.063 kız, 1.198.343 erkek olmak üzere toplamda 2.285.406 öğrenci eğitim almaktadır. Meslek yüksekokullarında eğitim veren öğretim elemanlarının unvanları ele alındığında ise 319 profesör, 381 doçent, 2.886 doktor, 14.125 öğretim görevlisi, 686 okutman, 385 uzman, 241 araştırma görevlisi olmak üzere toplamda 19.023 öğretim elemanının hizmet verdiği görülmektedir. Türkiye’de çeşitli üniversitelerde (devlet-vakıf-vakıf MYO), MYO bünyesinde **156 adet dış ticaret programı-bölümü** eğitim-öğretim faaliyetine devam etmektedir (URL-2)

Sındırgı MYO olarak yetiştireceğimiz öğrenciler, bu süreçte dış ticaretin gelişimine katkı yaparak ülkenin büyüme ve kalkınma sürecini hızlandıracaktır. Dış ticaret eğitimleri boyunca öğrencilerin teorik

açından desteklenmesinin yanında, tamamlayıcısı olan uygulamanın da geliştirilmesi, mesleki hayatlarına katkı anlamında önemlidir. Bu nedenle öğrencileri teknik geziler ve staj olanakları ile sektörle buluşturup istihdam edilecekleri alanlarla ilgili daha fazla bilgi sahibi yapmak sağlıklı olacaktır. Öğrencilerin proje ile desteklenen sektör buluşmaları sonrasındaki algı düzeyleri, anket yardımıyla ölçülmüş ve olumlu sonuçlar alınmıştır.

1981 yılında kabul edilen 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nda meslek yüksekokulları; “Belirli mesleklere yönelik nitelikli insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan, yılda iki veya üç dönem olmak üzere iki yıllık eğitim-öğretim sürdüren, önlisans derecesi veren bir yükseköğretim kurumudur” olarak tanımlanmaktadır. Dolayısıyla meslek yüksekokullarının temel görevlerini çağdaş bilim ve teknolojideki değişme ve gelişmelere uygun olarak ekonominin gereksinim duyduğu alanlarda yüksek nitelikli işgücü yetiştirmek ve üretim ve hizmet sektörünün ihtiyaç duyduğu ara eleman ihtiyacını karşılayabilmek olarak özetleyebiliriz. Bu okullar ülkelerin beşeri ve sosyal sermayesine doğrudan katkı yapmaktadır (Uçak ve ark. 2015). Bu nedenle meslek yüksekokulu öğrencilerinin öğrenim döneminde mesleki gelişimlerinin sağlanabilmesi için teorik bilgilerin yanında sektörel ve pratik uygulama becerilerine sahip olmaları gerekmektedir.

Sındırgı MYO, öğrencilerinin derslerde öğrendiği teorik bilgilerinin uygulamaya dönüştürülerek, meslek yaşamlarında rekabet çerçevesinde avantajlı duruma gelmelerini sağlamaktır. Öğrencilerin eğitimlerinin; mesleki fuar ve sergiler, teknik geziler (Serbest bölgeler, gümrükler-limanlar-lojistik ve dış ticaret firmaları), paket programlar (gümrük erişim programları), seminer (gümrük müşavirleri-sektörden uzmanların) çalışmaları ile desteklenmesi amaçlanmaktadır. Sındırgı MYO dış ticaret öğrencilerinin mezuniyet sonrasında tercih elemanlar olması da, rekabette avantaj sağlamada önemli olabilecektir. Sektörle ilgili girecekleri sınavlarda (KPSS, gümrük müşavirlik) rakiplerine göre daha avantajlı (başarılı) olabilmeleri ile katma değer sağlayan, sektörü ve sektördeki işleyişi daha yakından bilen ara elemanlar olabilmesi için bu desteklerin yadsınamaz bir önemi olacaktır. Dış ticaret ile ilgili özel sektör ve kamu kuruluşlarına yapılacak olan mesleki ve teknik ziyaretler (fuar ve sergiler, gümrükler, serbest bölgeler, dış ticaret şirketleri) ile sektörden

uzman kişilerin seminerleri, öğrencilerin dış ticaret mesleğine olan sempatilerinin arttırılmasına yardımcı olabilecektir. Öğrencilerin mesleki yeterlilikleri üzerine katkıları ile öğrencilerin dış ticaret meslek elemanı olma konusundaki algı değişikliğinin ölçülmesine yönelik metodolojik çalışmalar yapılarak, elde edilen bulgular rapor olarak yayımlanacaktır.

Literatür özeti

Meslek yüksekokulları, meslek eğitimi konusunda nitelikli ara eleman yetiştirilmesi açısından çok önemlidir. Bu nedenle, literatürde mesleki eğitimin geliştirilmesi ve meslek eğitimi alan öğrencilerin mesleğe bakışları konularında birçok akademik çalışma yapılmıştır. Bunlardan bazılarını aşağıdaki şekilde özetlemek mümkündür.

Doğan (2006), çalışmasında MYO sorunlarını incelemiş ve sorunları fiziki-idari-sistemik olarak üç ayrı grupta ele almış ve MYO'nun sorunlarına yönelik çözüm önerileri üretmiştir.

Köse vd. (2007), Pamukkale Üniversitesi Buldan Meslek Yüksekokulu'na yeni başlayan öğrencilerin bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumlarını araştırmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre Buldan MYO öğrencilerinin bilgisayar ve internet kullanımına yönelik olumlu tutuma sahip oldukları bulunmuştur. Erkek öğrenciler kız öğrencilere göre bilgisayar ve internet kullanımına yönelik daha olumlu tutum göstermektedir. Bilgisayar sahibi ve internet erişimi olan öğrenciler, bilgisayar ve internet kullanımına yönelik daha olumlu tutuma sahiptir.

Sönmez (2008)'in, nitelikli ara eleman yetiştirilmesinin önündeki engeller için çözüm önerileri ortaya koyan çalışmasında, orta öğretim ve MYO'ların yapılanmalarının nasıl olması gerektiği üzerine öneriler sunulmaktadır.

Can (2010), 2009-2010 yılı bahar döneminde Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi ortaöğretim fen-matematik ve sosyal alanları eğitimi bölümü tezsiz yüksek lisans programının son sınıfına devam eden 92 Fen-Edebiyat Fakültesi lisans mezunu öğrencileriyle yaptığı araştırmada, öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının olumlu olduğu ve tutumlarının program türü haricinde, belirtilen değişkenler açısından değişmediği tespit edilmiştir.

Çelenk, Atmaca ve Horasan (2010), Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümünde lisans ve lisansüstü (yüksek lisans ve doktora) eğitimi alan öğrencilerin muhasebe eğitimi üzerine bakış açılarını ölçmeye yönelik bir anket çalışması yapmıştır. Ankette öğrencilerin muhasebeye, muhasebe eğitimine, muhasebede hoca faktörüne ve muhasebe ile ilgili mesleklere ilişkin bakış açılarını değerlendirilmiştir.

Bahşi (2011) Meslek Yüksekokullarında yönetimin etkinliğini arttırmak amacıyla, meslek yüksekokulu yöneticilerine yönelik 239 kişi ile anket çalışması yapmıştır. Araştırma sonuçlarına göre meslek yüksekokullarında ortaya çıkan en büyük problemler; mali kaynak yetersizlikleri, fiziki yetersizlikler, araç-gereç yetersizlikleri, öğretim elemanı yetersizlikleri ve meslek yüksekokullarının amaçlarının çevreye yeterince anlatılamaması olarak tespit edilmiştir. Ayrıca kişisel özellikler ile yönetici tutumları açısından farklılıklar araştırıldığında yaş, akademik deneyim, yöneticilik süresi ve unvan açısından farklılıklar olmadığı ancak cinsiyet ve yöneticilik eğitimi alıp almamış olması açısından önemli farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

Eraslan ve Çakıcı (2011), Kırıkkale Üniversitesi'nde 2010-2011 öğretim yılı güz döneminde pedagojik formasyon dersleri alan 214 öğrenci ile anket çalışması yapmıştır. Fen Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumların ölçmek amacıyla yapılan istatistiksel analizlerde öğrenci tutumlarının çeşitli değişkenlerde farklılaştığını saptanmıştır.

Albez ve Bilici (2012), Atatürk Üniversitesi'nde MYO Muhasebe Bölümü öğrencilerinin mesleğe bakışları ile ilgili yaptıkları çalışmada, 481 öğrenciyi kapsayan anket gerçekleştirmişlerdir. Araştırmada öğrencilerin %66'sının meslek elemanı olmak istediği, bu öğrencilerin de %60'nın lisansı tamamlayıp muhasebe elemanı olmak istediği bulgularına ulaşılmıştır.

Baltacı vd. (2012) yaptıkları çalışmada, üç farklı üniversiteden turizm eğitimi alan toplam 446 öğrenci ile anket çalışması yapmışlardır. Araştırma sonucunda öğrencilerin turizm bölümünü bilinçsiz bir şekilde tercih ettikleri, üst sınıflardaki öğrencilerin gelecek kaygısının arttığı ve eğitimden duydukları memnuniyetin azaldığı belirlenmiştir.

Şekerci (2014), Dumlupınar Üniversitesi Kütahya Teknik Bilimler MYO öğrencilerine yönelik yaptığı çalışmada, kuyumculuk ve takı tasarımında öğrenim gören öğrencilerin mesleki tutumlarını araştırmıştır. 72 öğrenci ile anket çalışması yapmış ve öğrencilerin mesleklerine yönelik geliştirecekleri olumlu tutumların okulda ve iş yaşamında başarıyı arttıracakları sonucuna ulaşmıştır.

Bulca ve Erem (2014), Uşak Üniversitesi bünyesinde eğitim veren Uşak Meslek Yüksekokulu, Banaz Meslek Yüksekokulu, Karahallı Meslek Yüksekokulu, Sivaslı Meslek Yüksekokulu ve Ulubey Meslek Yüksekokulu'nda, işletme yönetimi, bankacılık ve sigortacılık, muhasebe ve vergi uygulamaları, büro yönetimi ve yönetici asistanlığı ve yerel yönetimler programlarında 2013-2014 güz döneminde öğrenim gören 739 öğrenci ile öğrencilerin muhasebe ve finans eğitimine yönelik görüşlerini belirlemeye yönelik anket çalışması yapmışlardır. Anket verilerine göre öğrenim görülen programın tercih edilmesinde öncelikli olarak meslek sahibi olma amacının güdüldüğünü, muhasebe ve finans eğitiminin kalitesini belirleyen öncelikli unsurun ise öğretim elemanlarının kalitesinin olduğu belirlenmiştir.

Materyal ve yöntem

Bu çalışmada, Sındırgı MYO Dış Ticaret Bölümü öğrencilerinin dış ticaret mesleğine ilişkin tutumları ve beklentileri araştırılmaktadır. Bu amaçla çalışmada Sındırgı Meslek Yüksekokulu öğrencilerine; öğrencilerin demografik özellikleri, dış ticaret eğitimi ile mesleki gelişim ilişkisi, mesleki gelişime eğitimin katkısı ve dış ticaret eğitiminin önemini belirlemeye yönelik sorulardan oluşan anket uygulanmıştır.

Anket sorularına verilen cevaplara ilişkin tanımlayıcı istatistikler ve mesleki tutum için Faktör Analizi yapılmıştır. Analizlerde SPSS 20 paket programı kullanılmıştır.

Sındırgı Meslek Yüksekokulu, 1995-1996 eğitim öğretim yılında faaliyete geçmiştir. Yüksekokulda 2014-2015 eğitim öğretim yılında Dış Ticaret, İşletme Yönetimi, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, Turizm ve Otel İşletmeciliği ve Ev Cihazları Teknolojisi programlarında eğitim-öğretim faaliyetlerine devam edilmektedir. Yüksekokulumuzda 2014-2015 eğitim

öğretim yılında kayıtlı toplam 739 öğrenci bulunurken, 13 öğretim görevlisi, 2 öğretim üyesi, idari kadroda 9 kişilik personel görev yapmaktadır. Dış Ticaret Bölümü öğrencilerinin ilgili yılda okula devam edenlerine (100 öğrenci) anket uygulanmıştır.

Bulgular

Tablo-1 de öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin bilgileri, Tablo 2’de ise program türüne göre ankete katılan öğrencilerin dağılımı yer almaktadır.

Tablo 1: Demografik özellikler

	Kategori	Dağılım	Yüzde
Cinsiyet	Erkek	47	47
	Kadın	53	53
	Toplam	100	100
Yaş	19-20	29	29
	21-22	65	65
	23-24	5	5
	25 ve üstü	1	1
	Toplam	100	100

Ankete Dış Ticaret Bölümünde (2.sınıf) öğrenim gören 100 öğrenci katılmış olup öğrencilerin 47’si kız, 53’ü erkektir. Yaş aralığına bakıldığında soruları cevaplayan 29 kişi 19-20 yaş aralığında, 65 kişi 21-22 yaş aralığında bulunmaktadır.

Tablo 2: Yerleşim yeri dağılımı

	Dağılım	Yüzde
Köy	4	4
Kasaba-ilçe	16	16
Şehir-büyükşehir	80	80
Toplam	100	100

Tablo 2’de ankete katılan öğrencilerin yerleşim yeri dağılımları görülmektedir. Öğrencilerinin %80’i şehir-büyükşehirde ikamet etmektedir.

Tablo 3: Anne meslek ve eğitim düzeyi

Anne Meslek			Anne Eğitim		
	Dağılım	Yüzde		Dağılım	Yüzde
Kamu	3	3	Okur-yazar değil	8	8
Özel sektör	21	21	İlköğretim	57	57
Emekli	6	6	Lise	27	27
Serbest meslek	8	8	Üniversite	7	7
Çalışmıyor	62	62	Y.lisans-doktora	1	1
TOPLAM	100	100	Toplam	100	100

Tablo 3’e göre öğrencilerin annelerinin %62’sinin çalışmadığı, %57’sinin de ilköğretim mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 4: Baba meslek ve eğitim düzeyi

Baba Meslek			Baba Eğitim		
	Dağılım	Yüzde	Dağılım		Yüzde
Kamu	15	15	Okur-yazar değil	-	-
Özel sektör	33	33	İlköğretim	53	53
Emekli	27	27	Lise	32	32
Serbest meslek	22	22	Üniversite	15	15
Çalışmıyor	3	3	Y.lisans-doktora	-	-
TOPLAM	100	100	Toplam	100	100

Tablo 4’e göre, öğrencilerin babalarının %33’ünün özel sektörde çalıştığı, %53’ünün de ilköğretim mezunu olduğu görülmektedir.

Üniversite eğitiminin iş yaşantısına başlamak için yeterli olduğu sorusuna öğrencilerin %25’i evet, %16’sı hayır ve %59’u kararsızım cevabını vermişlerdir.

Ankete katılan öğrencilerin %78’inin daha önce bir iş deneyimi olduğu, %22’sinin daha önce bir iş deneyimi olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 5: Üniversite eğitimi dışında öğrencilerin sahip olduğu özellikler

	Dağılım	Yüzde
Yabancı dil bilgisi	5	5
Yurtdışı deneyim	3	3
Staj	63	63
Mesleki kurslar	7	7
Diğer	22	22
Toplam	100	100

Tablo 5'e göre, ankete katılan öğrencilerin üniversite eğitimi dışında en fazla %63 ile staj tecrübeleri olduğu görülmektedir. Öğrencilerin yalnızca %5'nin yabancı dile sahip olması ise özellikle dış ticaret bölümlerinde hazırlık sınıflarına ihtiyaç duyulduğunun göstergesidir.

Tablo 6: Öğrencilerin akademik başarıları hakkında düşünceleri

	Dağılım	Yüzde
Çok iyi	9	9
İyi	37	37
Orta	43	43
Kötü	4	4
Çok kötü	4	4
Cevapsız	3	3
Toplam	100	100

Öğrencilerin kendi akademik başarılarını değerlendirdikleri sonuçlar Tablo 6'da görülmektedir. Bu sonuçlara göre öğrencilerin %37'si iyi, %43'ü ise orta bir akademik başarı düzeyinde oldukları görülmektedir.

Yapılan anket çalışmasının (5'li Likert ölçeği) sonuçlarından üç farklı faktör gruplaması elde edilmiştir. Bu faktör gruplamaları; dış ticaret eğitimi ile mesleki gelişim ilişkisi, mesleki gelişime üniversite (önlisans) eğitiminin katkısı ile dış ticaret eğitiminin önemi olarak adlandırılabilir. Faktör gruplamalarının içerdiği soru dağılımları ile soru sayı numaraları Tablo 7'de verilmektedir. Kaiser-Meyer-Olkin örneklem yeterliliği,

0,883 (0.6'nın üzerinde) değeri ile, verinin faktör analizine uygun olduğunu göstermektedir. Anlamlılık düzeyi (Bartlett's Test of Sphericity) 0,000-0,05 düzeyinden küçük olduğu için, sonuç istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu iki test sonucundan elde edilen bulgu, faktör analizi yapabilmek için üzerinde çalışılan örneklem büyüklüğünün yeterli ve verilerin ise faktör analizi yapabilmek için uygun olduğunu göstermektedir.

Tablo 7: Faktör gruplaması soru dağılımı

Faktör 1: Dış ticaret eğitimi ile mesleki gelişim ilişkisi	
1	Dış tTicaret meslek elemanı olmak beni mutlu eder.
2	Dış ticaret meslek elemanlarının hangi alanlarda istihdam edildiğini biliyorum.
3	Dış ticaret meslek elemanlarının çalışma ortamı ve şartları ile ilgili bilgi sahibiyim.
4	Dış ticaret meslek elemanı olarak sektörde başarılı olacağıma inanıyorum.
5	Dış ticaret alanında kariyer yapmayı hedefliyorum.
6	Dış ticaret meslek elemanı olduğumda bu alanda kariyer yaparken karşılaştığım sorunlar hakkında bilgim var.
7	Önlisans öğrenimi boyunca aldığım derslerin ve yapılan uygulamaların mesleki becerimi arttırdığını düşünüyorum.
8	Önlisans öğrenimi boyunca aldığım derslerin ve yapılan uygulamaların meslek yaşamında karşılaştığım sorunları çözme becerisi kazandırdığını düşünüyorum.
Faktör 2: Mesleki gelişime üniversite (önlisans) eğitiminin katkısı	
9	Mesleki becerilerimin artırılmasında ders dışı uygulama faaliyetlerinin önemini biliyorum.
11	Teorik derslerde öğrendiğim bilgileri gerçek yaşamda nasıl uygulayacağım hakkında bilgi sahibiyim.
12	Teorik olarak bildiklerimi uygulama alanında görmenin mesleki becerimi arttıracığını düşünüyorum.
13	Dış ticaretteki iş süreçlerini yerinde görmek iş yaşamında başarılı olmam için gereklidir.
16	Önlisans öğrenimi boyunca aldığım seçmeli dersler mesleki yaşamımda avantaj sağlar.
17	Önlisans öğrenimi boyunca katıldığım teknik geziler mesleki gelişimime katkı sağlar.

18	Sektör temsilcilerinin verdiği konferanslara katılmak meslek yaşamım için önemlidir.
Faktör 3: Dış ticaret eğitiminin önemi	
15	Önlisans öğrenimi boyunca aldığım yabancı dil dersleri meslek hayatımda bana avantaj sağlar.
10	Öğrenim gördüğüm bölümde ders dışı uygulama faaliyetleri yeterli düzeydedir.
14	Önlisans öğrenimi boyunca aldığım derslerin ve gerçekleştirilen ders dışı faaliyetlerin iş yaşamında benim için yeterli olduğunu düşünüyorum.

Üç faktörün değişkenlerle ilişkisi Tablo 8’de verilmiştir. Bu sonuçlara göre; faktör 2’nin yerleşim yeri, baba eğitim ve akademik başarı ile, faktör 1’in baba eğitim ve anne meslek ile ilişkisi görülmektedir.

Tablo 8: Faktörlerle değişkenlerin ilişkilendirilmesi

	Yaş	Cinsiyet	Yerleşim Yeri	Anne Eğitim	Baba Eğitim	Anne Meslek	Baba Meslek	Aile Gelir	Akademik Başarı	İş Deneyimi
Faktör 1	0,699	0,248	0,88	0,716	0,024*	0,003*	0,569	0,997	0,103	0,724
Faktör 2	0,772	0,460	0,021*	0,688	0,027*	0,677	0,701	0,906	0,041*	0,693
Faktör 3	0,594	0,247	0,209	0,101	0,534	0,178	0,326	0,652	0,179	0,766

*p< 0,05 olduğundan dolayı, istatistiksel olarak anlamlıdır.

Tablo 9: Faktör güvenilirlik değerleri

	Cr onbach’s Alfa Değeri	Soru Sayısı (N)
Faktör 1	0,942	8
Faktör 2	0,909	7
Faktör 3	0,697	3

Faktörlerin güvenilirlik (iç tutarlılık) katsayıları Cronbach Alpha ile hesaplanıp Tablo 9’da verilmiştir. Bu katsayılar 0,942, 0,909 ve 0,697 arasında olup faktörlerin iç tutarlılıklarını, genel olarak kabul edilen güvenilirlik katsayısı olan 0,70 ve üzerindedir.

Sonuç, tartışma ve öneriler

Çalışma kapsamında Sındırgı MYO Dış Ticaret öğrencilerinin mesleki eğitime yönelik tutumlarını incelemek amacıyla 2014-2015 eğitim öğretim yılındaki Dış Ticaret Bölümü'nden (2.sınıf) 100 öğrenci ile anket gerçekleştirilmiştir.

Bu çalışmada, öncelikle demografik bulgular değerlendirilmiş, öğrencilere yönelik teknik gezi ve uygulama eğitimlerinin sonuçları metodolojik olarak değerlendirilmiş, öğrenciler açısından başarı ve algı düzeyleri test edilmiş, olumlu katkılar bulunmuştur. Anket sonuçlarındaki bulgulardan üç temel faktör elde edilmiştir. Bu faktörler; dış ticaret eğitimi ile mesleki gelişim ilişkisi (Faktör 1), mesleki gelişime üniversite (önlisans) eğitiminin katkısı (Faktör 2), dış ticaret eğitiminin önemi (Faktör 3) şeklindedir. Bu sonuçlara göre faktör 2'nin yerleşim yeri, baba eğitim ve akademik başarı ile, faktör 1'in baba eğitim ve anne meslek ile ilişkisi görülmektedir.

Sonuç olarak Sındırgı MYO Dış Ticaret Bölümü öğrencilerinin mesleki ve teknik becerilerinin geliştirilmesi, teorik bilgilerine katkı yapacak uygulama alanları ile sektörde aranan kişiler olabilmeleri için mesleki teorik bilgilerin, sektörel işleyiş ile desteklenmesi gerekmektedir. Öğrencilerin sektörü yakından tanıyarak, sektörün ihtiyaç duyduğu konularda gelişimin sağlanabilmesi, ancak çeşitli desteklerle sağlanabilmektedir.

Kaynaklar

[1] Albez, A. ve Bilici, N. (2012), Meslek Yüksekokulları Muhasebe Öğrencilerinin Mesleğe Bakışları: Atatürk Üniversitesi'nde Bir Araştırma, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16:3, 383-398.

[2] Bahşi, N. (2011). Meslek Yüksekokullarının Sorunları ve Yöneticilerinin Tutum ve Davranışları Üzerine Bir Araştırma. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(2).

[3] Baltacı, F., Üngüren, E., Avsalli, H., ve Demirel, H. N. (2012). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Eğitim Memnuniyetlerinin ve Geleceğe Yönelik Bakış Açılarının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 4(1).

- [4] Bulca, H., ve Erem, I. (2014). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Muhasebe ve Finans Eğitimine Yönelik Düşünceleri: Uşak Üniversitesi'nde Bir Araştırma”, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(19), 67-94.
- [5] Can, Ş. (2013). Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (24), 13-28.
- [6] Çelenk, H., Atmaca, M. ve Horasan, E. (2010). Marmara Üniversitesi'nde Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Muhasebe Alanına Bakış Açılarının Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma, *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Hakemli Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 33, 159-171.
- [7] Doğan H. (2006), Meslek Yüksekokullarındaki Sorunlar Üzerine, *Çağdaş Eğitim Dergisi*, Y. 31 ,S. 332, 19-25.
- [8] Eraslan, L., & Çakıcı, D. (2011). Pedagojik Formasyon Programı Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt:19 No:2, 427-438
- [9] Köse, S., Gencer, A. S., ve Gezer, K. (2007). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Bilgisayar ve İnternet Kullanımına Yönelik Tutumları, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(21), 44-54.
- [10] Sönmez, M. (2008). Mesleki Yeterliliğin Sağlanmasında İki Aşamalı Üniversite Eğitiminin Gerekliği ve Niteliği, *Eğitimsen Yayınları*, 1. Baskı, 177- 184.
- [11] Şekerci, H. (2014). Kuyumculuk ve Takı Tasarımı Programında Eğitim Alan Öğrencilerin Mesleğe Yönelik Tutumları. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (42). 19-26.
- [12] Uçak, S., Bicil, M., Villi, B. (2015), Kalkınma Ve Meslek Yüksek Okulları: Sındırgı Meslek Yüksek Okulu Örneği, *4th International Vocational Schools Symposium – 2015*, 842-850.

İnternet kaynakları

- [1] URL 1-Ekonomi Bakanlığı, İstatistik ve Analizler, <http://www.ekonomi.gov.tr/>(Erişim Tarihi:15.10.2006)
- [2] URL 2-YÖK, <https://istatistik.yok.gov.tr/>(Erişim:15.10.2006)